

CUVÂNT ÎNAINTE

Jurnalul Doamnei Nicoleta Pălimaru dedicat **IPS Bartolomeu Anania** fixează într-o gravură sui-generis personalitatea înaltului prelat în perioada fertilă (1992-1998) activității sale liturgice și în exercițiul diortosirii Cărții Sfinte. În același timp, pe de altă parte, asistăm la pregătirea licenței de către fosta absolventă a Liceului de prestigiu din Moldova („Calistrat Hogaș”). Cu lecturi fertile din Al. Ciorănescu, N. Steinhardt, Mircea Eliade sau Emil Cioran („Pe Cioran să-l citești dar să nu-l iei în serios”, o atenționează părintește **Bartolomeu Anania**), autoarea prezentifică odată cu pagina jurnalieră întrebările și observațiile de odinioară. Urzeala, în realitate, a rememorării este alcătuită din mai multe componente, cea mai importantă fiind enumerarea suitei de predici audiate/citite din care viitoarea doctorandă formulează idei și, mai ales, extrage citate, unele apropiate de apoftegmă într-o emoționantă convivialitate ideatică. Predici precum *Pilda Semănătorului*, *Intrarea în Biserică a Maicii Domnului*, *Vindecările leprosului*, *Rugăciunea Sfântului Efreem Sirul*, *Conferința despre Cultură și Religie* sau despre *Samarineanul milostiv* „ating, observă autoarea, cam toate palierele umane: social, istoric și teologic”. Dar nu este doar atât: după vizitele, împreună cu familia, la Văratec, dar și ca urmare a dialogurilor din spațiul clujean, autoarea constată că predicile

Înaltpreasfințitului „conțin două elemente ce fac parte nu doar din vocabularul său poetic, ci și din experiența proprie – *tristețea și singurătatea*”, ca să surprindă ulterior, în versurile poetului Anania, „noblețea de a fi singur și dreptul la tristețe”. Cealaltă componentă cuprinde mărturisirile preotului și scriitorului, intercalate și în același timp înșirate pe firul unei autobiografii tumultuoase cu numeroase accente sapiențiale: „Marele model, desăvârșit, este Iisus”; „Arghezi a fost modelul meu de muncă, iar Galaction modelul iertării”; „Omul are o singură putere, aceea de a se ruga”. De asemenea, atunci când transcrie o predică a Înaltului Bartolomeu, autoarea are senzația că intră „într-un spațiu al cuvintelor înalte, prefăcute în aripi de înger” și afirmă, simplu spus, „Duhovnicul e fereastra către Hristos”. Exemplificările și în egală măsură asocierile (părintele Scrima/părintele Rafail Noica), precum și întrepătrunderile dintre limbajul poetic și cel teologic ori constatarea că „filosoful este orgolios iar omul religios se dăruiește neconținut pînă la identificarea cu divinul”, aceasta însoțită de trimiterea la afirmația lui Steinhart („Socrate a murit pentru sine, Iisus a murit pentru noi”) schițează, indirect, un autoportret *in retro* din care nu lipsește opoziția dintre *dogmă* („îți dă o anumită libertate”) și *conceptul* care, „fiind singular, te singularizează”. Haloul rezultat din dialogul celor două personaje, primul o personalitate marcantă iar celălalt aflat într-o asumată formare intelectuală este cea de-a treia componentă, preponderent didactică, în care găsim delimitări și precizări terminologice, precum *sinergie*

(„conlucrarea dintre Dumnezeu și om”), *euharistie* („a mulțumi lui Hristos”) sau *ciclotimie* („scindarea eurilor”) alături de „idei patericale” născute din lecturi și comentarii, uneori doar schițate cu aplomb. De pildă, autoarea amintește de **Orientul și Bizanțul** (1948), lucrarea de licență intitulată de fapt **Misterele orientale și raporturile lor cu creștinismul** publicată în 2013 cu titlul abreviat (**Misterele Orientale și Creștinismul**) și pe care am prezentat-o împreună cu Aurel Sasu, îngrijitorul ediției, la o manifestare dedicată Mitropolitului. Trimiteri la spațiul plastic (Horia Bernea), dar și la personalități contemporane ale B.O.R. (Mircea Păcurariu sau Prof Ică Sen/Jun), sunt de asemenea pertinente, alături de succinte caracterizări centrate pe dascălii de la Litere și nu numai, alcătuind un fermecător puzzle eseistic. De la fiecare personalitate dubla licențiată – în Litere și Teologie – a învățat ce înseamnă „o confruntare între tine și cuvintele, ideile celor care scriu”. Dedicat părintelui Anania, care „m-a învățat să-mi fac singurătatea lucrătoare”, jurnalul perioadei 1992-1998 se încheie cu această emoționantă mărturisire de ucenic perpetuu: „S-a încheiat capitolul cel mai palpitant al vieții mele, studenția, vegheată de dialogurile, rugăciunea și sfaturile Părintelui meu, Anania”.

Mircea Muthu